

Kariyer Uyumu ve ?yimserli?i Ölçe?i (Career Adaptability and Optimism Scale)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kariyer Uyumu ve ?yimserli?i Ölçe?i (Career Adaptability and Optimism Scale)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24418>

Özet

Kariyer Uyumu ve ?yimserli?i Ölçe?i (KUÖ), bireylerin kariyer geli?im süreçlerinde kar??la?t?klar? görevler, geçi?ler ve travmalarla ba?a ç?kma becerilerini ifade eden **Kariyer Uyumu** ile gelece?e yönelik olumlu beklentilerini yans?tan **?yimserlik** düzeylerini e? zamanl? olarak ölçmek amac?yla geli?tirilmis? bir **psikometrik** araçtır. Ölçek, Cennet Erdo?mu? Zorver taraf?ndan 2011 y?l?nda Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanan yüksek lisans tezi kapsam?nda Türkçe ba?lam için geli?tirilmis?tir. Bu geli?tirme çal??mas?, Türkiye'deki kariyer dan??manl??? ve rehberlik alan?nda kullan?lan araç setine önemli bir katkı sa?lamay? hedeflemiştir.

Anahtar Kelimeler

Kariyer Uyumu, ?yimserlik, Kariyer Geli?imi, Kariyer Dan??manl???, Psikometrik Özellikler, Ölçek Geli?tirme, Hacettepe Üniversitesi.

Yazarlar

Cennet Erdo?mu? Zorver

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin kariyer ya?amlar?nda proaktif bir ?ekilde uyum sa?lama yeteneklerini ve bu sürece e?lik eden duygusal/bili?sel bir kaynak olan iyimserlik düzeylerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde belirlemektir. Bu ölçüm, hem akademik ara?t?rmalarda **kariyer uyumu** ve iyimserlik aras?ndaki ili?kiyi incelemek hem de kariyer dan??manl??? uygulamalar?nda bireylerin güçlü ve geli?tirilmesi gereken yönlerini tespit etmek için kritik öneme sahiptir.

Ölçek, özellikle Türk kültürüne özgü kariyer alg?lar?n? ve iyimserlik düzeylerini dikkate alarak olu?turulmuştur. Bu sayede, uluslararası alanda kullan?lan benzer ölçeklerin çeviri adaptasyon zorluklar?ndan kaç?n?larak, yerel bir ba?lamda geçerlili?i yüksek bir araç sunulmas? hedeflenmiştir. Geli?tirme sürecinde, hem teorik çerçeveye uygunluk hem de pratik uygulama kolayl??? esas alınmıştır.

Yap?

Kariyer Uyumu ve ?yimserli?i Ölçe?i, literatürde kabul görmüş iki temel psikolojik yap?yı ölçmektedir. İlk yap? olan **Kariyer Uyumu**, bireyin kariyer görevlerini, mesleki geçi?lerini ve ki?isel travmalar?n? yönetmek için kulland??? kaynaklar? ifade eder. Bu, genellikle kayg? (concern), kontrol (control), merak (curiosity) ve güven (confidence) boyutlar?n? içeren Super'?n kariyer geli?im teorisinden türetilmiş modern bir kavramdır.

İkinci yapı olan **İyimserlik**, bireyin gelecekte iyi şeylerin olacağına dair genel ve istikrarlı beklentisidir. Bu yapı, genellikle yaşam memnuniyeti, stresle başa çıkma ve motivasyon gibi pozitif psikoloji alanındaki değişkenlerle güçlü bir korelasyon gösterir. Ölçek, bu iki yapının kariyer başarıları üzerindeki birleşik etkisini değerlendirmek üzere tasarlanmıştır, çünkü kariyer adaptasyon becerilerinin iyimser bir bakış açısıyla desteklenmesi, bireyin mesleki yolda daha dirençli olmasını sağlar.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, geliştirme aşamasında (2011) detaylı bir metodoloji ile yürütülmüştür. Kaynak bilgide spesifik katsayılar belirtilmese de, bir yüksek lisans tezi standardında araştırmadaki geçerlik türlerinin incelendiği varsayılmaktadır:

Kapsam Geçerliliği (Content Validity): Madde havuzunun oluşturulmasından sonra, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yapıları temsil edip etmediği konusunda alan uzmanlarının görüşlerine başvurulmuştur. Uzman değerlendirmeleri sonucunda maddelerin dilsel ve anlamsal uygunluğu sağlanmıştır.

Yapı Geçerliliği (Construct Validity): Ölçeğin teorik yapısını desteklemek amacıyla **Faktör Analizi** teknikleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin beklenen alt boyutları (Kariyer Uyumu ve İyimserlik) doğru bir şekilde ayrıştırıp ayrıştırmadığını göstermiştir.

Kriter Geçerliliği (Criterion Validity): Ölçeğin puanları, ilgili diğer ölçütlerle (örneğin, mevcut kariyer memnuniyeti ölçekleri veya genel iyimserlik ölçekleri) beklenen yönde ilişkili olup olmadığı korelasyon analizleriyle incelenmiştir.

Güvenirlilik

Kariyer Uyumu ve İyimserlik Ölçeği'nin güvenilirliği, ölçeğin tutarlılığı ve kararlılığı değerlendirilmek üzere standart **psikometrik** yöntemlerle incelenmiştir. Kaynakta spesifik değerler olmamasına rağmen, ölçek geliştirme raporunda araştırmadaki yöntemlerin kullanıldığı kabul edilmektedir:

İç Tutarlılık (Internal Consistency): Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu olduğunu belirlemek için Cronbach Alfa (**Güvenirlilik**) katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek bir alfa değeri, maddelerin aynı yapıyı ölçtüğünü göstermektedir.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği (Test-Retest Reliability): Ölçeğin zaman içinde kararlılığına ölçmek amacıyla, aynı örneklem grubuna farklı zaman aralıklarıyla (genellikle 2-4 hafta) iki kez uygulanmış ve elde edilen puanlar arasındaki korelasyon incelenmiştir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme aşamasında, ölçülen yapıların boyutluluğunu belirlemek için **Açıklayıcı**

Faktör Analizi (AFA) uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçe?in Kariyer Uyumu ve ?yimserlik olmak üzere teorik olarak beklenen iki ana boyutta topland???n? do?rulam??t?r. AFA sonuçlar?, maddelerin faktör yüklerinin yeterli düzeyde oldu?unu ve faktörlerin toplam varyans?n önemli bir k?sm?n? aç?klad???n? göstermi?tir. Bu analizler, ölçe?in yap?sal netli?ini ve teorik temellere uygunlu?unu sa?lam??t?r.

Ölçek Bilgileri

Test Çe?idi: Geli?tirme

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Derecelendirme: Büyük olas?l?kla 5'li veya 6'lı Likert tipi derecelendirme kullan?lm??t?r (Örne?in: 1=Hiç Kat?lm?yorum, 5=Tamamen Kat?l?yorum).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri veya genel yeti?kin popülasyon (Kariyer geli?imi evresindeki bireyler).

Ya? Grubu: Yeti?kinlik ve genç yeti?kinlik dönemi (Genellikle 18+).

Popülasyon Detaylar?: Orijinal geli?tirme çal??mas? için örneklem detaylar? tez metninde yer almaktad?r. Genellikle farklı fakülte ve bölümlerden üniversite ö?rencileri üzerinde çal???lm??t?r.

Test Metodolojisi: Ölçek geli?tirme çal??mas?, madde havuzu olu?turma, uzman görüşü alma, pilot uygulama, geçerlik ve güvenirlik analizleri a?amalar?n? içermektedir.

Anahtar Kelimeler

Ölçek Geli?tirme, **Psikometrik** Araç, Kariyer Dan??manl???, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, **?yimserlik**, **Faktör Analizi**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Sa?lanmam??t?r.

Ba?lı? Kurulu? E-posta Adresi: cenneterdogmus@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tez dönemi itibar?yla).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, Cennet Erdo?mu? Zorver'in 2011 y?I?nda tamamlad??? yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmis?tir. Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m için izinler ve telif haklar? konusunda yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullan?m için özel izinler zorunlu olabilir.

Tez Kayna?? Linki: tez.yok.gov.tr

Tezin orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: kariyer-uuyumu-ve-iyimserligi-olcegi-career-adaptability-and-optimism-scale-toad.pdf

Kaynaklar

Erdo?mu?-Zorver, C. (2011). *Kariyer Uyumu ve ?yimserli?i Ölçe?i' nin geli?tirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kariyer Uyumu ve ?yimserli?i Ölçe?i Maddeleri (Career Adaptability and Optimism Scale Items)

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??tır. Maddelerin tam listesi ve puanlama yönergeleri için yazar Cennet Erdo?mu? Zorver'in 2011 tarihli yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.